

ANDIRIN YÖRESİNDE LAKAPLAR

Lakap kelime anlamı olarak; bir kimseye ya da bir aileye kendi adından ayrı olarak sonradan takılan, o kimsenin ya da o ailenin bir özelliğinden kaynaklanan addır. Lakaplar, Ailelerin ve kişilerin diğerlerinden ayırt edilebilmesi için çevresi tarafından bir tanımlama olarak yüzyıllarca kullanılmıştır.

Cumhuriyet öncesi Türk toplumunda soyadı kullanılmadığı için ailelerin dinî, sosyal, ailevî ve asalet kaynaklı lakaplar taşımaları, gerek insanlar arasında ayırma yol açmakta, gerekse toplumsal ilişkilerde (nüfus işlemleri, askerlik, tapu alım-satım ve miras konularında vb.) karışıklıklara neden olmaktaydı. Yani resmi işlemlerde büyük sıkıntılar yaşanmaktaydı. Bu durum, cumhuriyetin millî sınırlar içinde tüm insanları eşit kabul etme mantığıyla bağdaşmıyordu. Dolayısıyla hızla modernleşen Türk toplumunda böyle bir bölünmüşlüğe yer verilmemeliydi. Bu gaye ile **21.Haziran.1934'te** "Soyadı Kanunu" kabul edilmiştir. Bu kanuna göre, her Türk kendi adından başka ailesinin ortak olarak kullanacağı bir soyadı alacaktı. Ayrıcalık belirten unvanlar 'ağa', 'hacı', 'hafız', 'molla', 'hoca', 'efendi', 'bey', 'beyefendi', 'hanım', 'hanımefendi', 'paşa', 'hazret' gibi unvan ve lakapların soyadı olarak alınması yasaklanmıştı. Soyadı kanununun kabul edilmesi ile toplum hayatında yeni bir düzen ve disiplin sağlanırken, aile ve fertlerin de tam olarak tanınması mümkün olmuştu. Ancak ülkenin diğer kırsal kesimlerinde olduğu gibi Andırın yöresinde de aileler ve bireyler için lakap kullanma eskisi kadar olmasa da, geleneksel yapısıyla devam etmiştir. Bir kişi nüfus cüzdanındaki bilgilerle tanıtılsa bile "Kimlerdensin? Size kim derler?" gibi sorularla karşılaşabilir.

Andırın yöresinde halen kişi ve aileler için kullanılan lakaplardan özellikle bireyler için herhangi bir durum, bir olay, bir gözlem, farklı bir görünüş ve ya davranış sonucu takılan lakaplardan ilginç olanları söylendiği şekliyle, olduğu gibi hiçbir ekleme –çıkarma yapmadan aktaracağım. Birkaç Örnek verecek olursak; Mehmet, Memmet olarak, Ömer, Omar olarak, Koca, Goca olarak,söylenmekte. Bazı lakaplar ise değiştirilerek söylenirse kim kastedildiği anlaşılmaz. Habaranamaz yerine Haber Anlamaz, Eşgi Sülemen yerine, Ekşi Süleyman deildiğinde ve ya Garafil yerine Karafil-Karanfil, İbrahim yerine Reyhan, Gahrimen yerine Kahraman denilirse kesinlikle bahsedilen kişinin kim olduğu anlaşılmaz. Bu nedenle Lakaplar yörede söylendiği gibi yazılmıştır. Yanında (*) işareti olanlarla bire bir sohbetim olmuştur. Tanıdığım bu kişilerin kendine özgü saygın birer kişilik sahibi olduklarını öncelikle söylemeliyim. Bire bir anılarım, sohbetlerim oldu.

ANDIRIN YÖRESİNDE LAKAPLARDAN ÖRNEKLER

Abalı Hüseyin*	Eşgi Sülemen*	Kambur Felek*	Sabın Ali*
Abbak Ahmet*	Fadık Sülemen*	Kapçık İsmet*	Sağır Durdu*
Abbas Osman*	Fas Döndü	Kara Döl Mustafa*	Sarı Beğ
Aciz Mustafa*	Fan Fan Emine	Kazan Ali Mevlüt*	Ser-p(ek)a-rap*
Alo(o)mar*	Fatili Karı*	Kebeli Omar	Serpek Durdu*
Ameçer Omar*	Faydayok (Hacı)*	Kel Apılık	Sert Hüseyin*
Asıl Veli*		Kepenek Musa*	Sömelek Ahmet
Avlamaz Ali*	Gabilız Mustafa*	Keriz Omar*	Sül-lağ*
Aynı (Kadın)	Gadı Kee (Kâhya)*	Kesir*	(Süllü Ağa)
	Gahrimen*	Kesme Burun Ali	
Bay Memmet*	Garafil*	Kel Osman Ali*	Şişe Selim
Beloglu Bekir	Gardaban Mustafa	Kepir Hacı*	Şişek Haçca
Bılız Ali*	Gasır-Gusur Memmet	Kıroğlan Kenan*	
Bib(i)oğlu*	Gıcık Veli*	Kirpi Duran*	Uluk Osman*
Bicon Ali*	Giddil Memmet*	Körez Ali	Urukça*
Bıyıkl(ı)Ali Ağa	Gıdılık Kazım*	Kum Hasan*	Uruplağ Yusuf*
Boz Ali*	Gırcık Kemal*	Kumarlı Ali Hoca*	Ustahallı Durmuş*
Bunsuz Ahmet*	Gonç Omar*	Kurum Ali*	Uyduran Hacı*
Buruk Ahmet*	Gondal Mustafa	Kuzu Beğ* (Bey)	
(Bu-rah-met)	Goyun (Koyun)Ali	Kürtçe Mustuk	
Buzağ(ı)Kadir	Gö(ğ)kabak*		Tekoğlan*
	Gö(ğ)duran*	Livlik Memmet*	Tıhni Cuma*
Camızcı*	Göbelek Veli		Tıkı Mahmut*
Cedelle Mustafa*	Guduruk Kazım*	Ninno Hasan	Tiryaki Ahmet*
Cııldak Ali	Gücük Memmet	Malak Mustafa	Tokaç Ali
Cop Fakı*	Güççükağa*	Maraguzlu Ali*	Tokuş Memmet*
Copcalar	(Küçük Ağa)	Masali	Tolsak Bekir*
Copca Cuma*	Güden Emine	Mayal Memmet	Topalak Memmet*
	Gümr(ü)Abdullah*	Metli Süllü*	Tosloğlu*
ÇaldaSülemenA		Men-ne-mi-ne*	Toybuk Memmet
(Çal'daki Süleyman	Halloğlu*	Minik Garı	Tusbağ Goca
Ağa)	Habaranamaz*	Mitil Ali*	(Tosbağa)*
Çakalcılar*	Habı Duran*	Moru Hasan	Üvez Ali
Çaygan Goca*	Hamet Duran*	Mucuk Mustafa*	Ümmet Ali*
Çebişci*	Hançer Omar*	Muhacir Memmet	
Çiçcali*	Hanta Memmet*	Munnoğlu*	Vicili Kee (Kâhya)*
Çinkilim Anşa*	Hasanca Fakı	Munnuk Mustafa*	Vezir*
Çon Ali*	Haşeri Hüseyin*		
Çortmuk Hacı	Hayval(ı)oğlu*	Ölümsek Mustafa*	Yabanc(ı)ali*
Çöllo*	Hızır Koca*	Ördek Memmet	Yarım Ağa*
Çömnden Goca*	Hobilik Durdu*	Pat Emine	Yarım Dünya*
Çörtül Memmet*	Holgu Memmet*	Patc(ı)ali*	Yanaz Ahmet*
	Höçülü*	Pavraz Ökkeş*	Yanık Ali*
Delikli Osman*	Höçük Mememt*	Parlak Kamil	Yannık Hasan*
			Yel Durdu

Dımık Halil Dımır Halil* Dibek Durdu Domates Ahmet* Dombalak Hacı Danacı Mahmut* Durna* Duran Yusuf* Dürt(a)ali* Ebelik Garı Ecik Bayram* Emik Gelin* Emiş Ali* Enikçi Rüstem*	Hökeç Koca Huşum* Hürü Mustuk* İrahan* İdaatoğlu İncikli Hacı* İrebe Memmet İyicirbehem* İyic(i) İbrahim	Perişan Hoca* Pepe Pingit Omar Pınık Bekir Pompara*	Yılışık Goca Yirik Durdu* Yun-lo-mar(Yünlü)* Yoscu* Yosun Ali* Yoz Ali
---	--	---	---